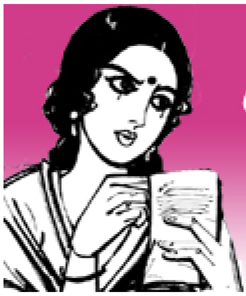

రచయిత్రి ఆత్మహత్య

- జలంధర

(గత సంచిక తరువాయి)

"**ఉండకూడదా** గురువుగారూ! పైగా రచయిత్రి కదా?"

"నా మొహం" రకరకాల నవలా వైతరుణల్లో మునిగి విసుగెత్తిపోయినవాడు అతను.

ఆ తరవాత ఏదో రిఫరెన్స్ కోసరం థియసాఫికల్ లైబ్రరీలోకి వెళితే కనబడింది ఆమె.

ఆ చల్లటి చెట్లనీడలో ఆధ్యాత్మికత స్పందించే పాలరాతి గోడల నీడల్లో, కొన్నివేల మందికి జ్ఞానప్రదానం చేసి అంతర్ముఖుల్ని చేసిన ఆ నిశ్శబ్ద సంగీతంలో మళ్ళీ వారి స్నేహానికి లయకుదిరింది.

"ఇక్కడ బౌద్ధారామం చూశారా? చాలా బావుంటుంది" లోపలికి వెళుతూ, నడిపించింది.

అక్కడి అలౌకిక సౌందర్యం, ఆ కొలను, వెదురుపొదలు అతనిలో కవిని, సౌందర్యారాధకుడిని నిద్రలేపాయి. మాట్లాడుతున్న ప్రతిమాటలో స్వవిషయాలు రాకుండా జాగ్రత్తపడ్డారు ఇద్దరూ. ఏమి కావాలో అవి వద్దనుకోవడం ఇద్దరికీ సుఖం.

"రండి. మిమ్మల్ని డ్రాప్ చేసి వెళతాను" అంటూ తన ఫియట్ డ్రైవింగ్ సీటులో కూర్చునేదాకా, ఆమె అంతస్తు అతని ఆలోచనల్లోకి కూడా రాలేదు.

"ఒద్దు" అంటూ నడిచివెళ్ళిపోయాడతను. ఆ తరవాత జీవితాన్ని మోకరీగా, ప్రేమను కేవలం ఎగోఫీలింగ్‌గా చిత్రీకరించే రాఘవ "నిజం చెప్పు నేస్తం. నీకేం కానా నేను?" అని కవిత్వం రాశాడు.

"గురువుగారూ ఏం బాగాలేదు విషయం. పెళ్ళైన మీకు ఈ బాధేమిటి?" విరించి కొంచెం సీరియస్‌గానే అన్నాడు.

"పర్యవసానాలు లేని స్నేహాలు సుఖం విరించీ ఇందులో ఇచ్చుకోవడాలు, పుచ్చుకోవడాలు, దాచుకోవడాలు, పోగొట్టుకోవడాలు ఉండవు."

"నా బొంద" అని వెళ్ళిపోయాడతను.

ఆ తరవాత ఆమెను షాపింగ్ సెంటర్‌లో తల్లితండ్రుల మధ్య పొందిగ్గా నడుచుకుంటూ నగల దుకాణంలోకి వెళ్ళడం చూశాడు. పలకరించలేదు. ఆమె అలంకరణ ఆమె ఎంత గొప్పదో చెప్పాయి. 'ఇల్లాంటి పిల్ల విరించి గదికి అలా వచ్చిందే' అనుకున్నాడు.

"నా పెళ్ళండీ" అంటూ ఇన్విటేషన్స్ తీసుకుని వచ్చి స్టాఫ్‌కంతా పంచింది. చందనం కార్డుమీద బంగారు అక్షరాలు. ఆమె తండ్రిపేరు చదవగానే ఉలిక్కిపడ్డాడు విరించి. ఆయన లైన్స్ క్లబ్‌మెంబరు. ఇన్‌కంటాక్స్ ఆఫీసరు. "ఓరి నాయనో" అని ఆశ్చర్యంగా చూశాడు ఆమె వంక. మామూలుగా నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయింది.

"చేసుకోబోయే ఈ అభాగ్యుణ్ణి తన ఇన్టలెక్చువాలిటీతో చంపుతుంది కాబోలు గురువుగారూ" అనబోయి రాఘవ మొహంలో 'ఇది అని చెప్పలేని భావాన్ని చూసి నోరు మూసుకున్నాడు.

పెళ్ళికి వెళ్ళకూడదనుకుంటూనే ఆఖరి క్షణంలో వెళ్ళారు. "స్నేహానికి సంకేతం పుష్పగుచ్ఛమే"నని పాడుకుంటూ బొకే పట్టుకొచ్చేశాడు విరించి.

ఏం కొనాలా అని వెతికాడు రాఘవ.

"అయినా, వాళ్ళ పెళ్ళికి మనమేమిటి సార్ ఇవ్వడం? ఏమివ్వగలం అయినా? ఓ ఊదివత్తి స్టాండు కొని, ఒక రెండు రూపాయలిచ్చి పెద్ద పేకేజి చేసి తీసుకువెళ్ళడమే" అని ఉచిత సలహా ఇచ్చాడు విరించి. మాట్లాడలేదు రాఘవ. సన్నటి ఉల్లిపొరలాంటి పేపర్లోనించి మిలమిలా వెండి లేసులా మెరుస్తున్న పాంజేబు పట్టాలు తీశాడు. వేలికి, పట్టాకు సన్నటి వెండి చైనుతో కలిపి, ఏదో పాతకాలపు రాజకుమార్తె నగలా ఉన్నది అది.

ఏదో అనబోయి నోరు మూసుకున్నాడు విరించి. పెళ్ళికొడుకు నల్లగా ఉన్నాడు. హుందాగా ఉన్నాడు. కానీ ఆ పెళ్ళిపందిరి, వాతావరణం ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోయారు. ఒక్కసారి హోదా, డబ్బు, నగలు, మర్యాదలు ఝల్లున మీదబడినట్టై, భోజనాలు కూడా చెయ్యకుండా పారిపోయివచ్చేశారు. అన్నింట్లోకి భరించలేనిది ఉమ అలంకరణ. ఒక లక్షరుపాయల నగలు, ఐదువేల రూపాయల చీరతో ఉమను ఉమగా చూడలేకపోయారు. పెళ్ళి పందిరినించి బైటకురాగానే ఏదో ఉపద్రవంనించి బైటపడ్డట్టైంది.

"ఎన్ని కబుర్లన్నా చెప్పనీయండి గురువుగారూ. ఆడపిల్లలు హోదాలకు, డబ్బుకు లొంగిపోతారు. మనకు తెలిసిన స్నేహమయి ఉమకు, ఆ పెళ్ళికూతురు ఉమకు ఏమన్నా సంబంధం ఉందీ?" ఓ రోజు విరించి ఆఫీసు అయిపోయిన తరవాత ఊసుపోకకు రాఘవతో అలా మాట్లాడుతూండగానే.

'ఉమ' చచ్చిపోయిందని తెలిసింది.

ముందు మామూలుగా ఉన్నా తర్వాత తలుచుకుని, తలుచుకుని ఏడ్చాడు విరించి, శూన్యంలోకి చూస్తూ ఉండిపోయాడు రాఘవ. అతని దుఃఖం మానసికమైనది. అందుకే తేరుకుని విరించిని సముదాయించాడు.

ఆఖరిసారిగా ఉమ మృతదేహాన్ని చూద్దామనుకుని కూడా భరించలేమని రాలేదు ఇద్దరూ.

ఆ తరవాత రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్‌లో ఉత్తరం అందింది విరించికి. ఒక వారం ఆలోచించి తరవాత రాఘవకు చెప్పాడు. చెప్పకూడదనుకుంటూనే చెప్పాడు. ఆ ఉత్తరం విశ్వజనీయమైంది. ఒక్క విరించికో, రాఘవకో సంబంధించిందికాదు. అందులో తను విపరీతంగా గౌరవించిన 'ఉమ' సందేశముంది. అది ప్రపంచానికి తెలియాలన్న తపన ఉంది. అందుకే అది పబ్లిష్ చెయ్యాలని పట్టుదలమీద ఉన్నాడు విరించి.

8

జరిగిందంతా తన భాషలో చెప్పి గటగటా గ్లాసెడు మంచినీళ్ళు తాగాడు విరించి. అతనివంకే చూస్తూ జరిగినదంతా ఊహించుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు శంకరం.

ఈ జరిగిన విషయం ఏదీ ప్రతిరోజూ ఉమకు దగ్గరగా ఉన్న తల్లికి, తండ్రికి, చెల్లెలికి అర్థంకాదు. చెప్పినా ప్రయోజనం ఉండదు. వాళ్ళ జీవన సరళివేరు. ఉమ ఆలోచనా విధానం వేరు. ఈ ఉత్తరం చూస్తే సినిమాలోలాగా "అమ్మా ఉమా! నిన్ను అర్థం చేసుకోలేకపోయాం తల్లీ" అని ఒక్క అరుపు అరిచి వసుంధరకానీ, బావగారుకానీ, రమ కానీ విరుచుకుపడిపోరు. పైగా ఆ పిల్లను మరింత తిట్టుకుంటారు.

అయినా రెసెప్షన్‌లో చక్కటికోటు, బటన్ హోల్‌లో రోజా పువ్వు పెట్టుకున్న రంజిత్, ఉమను ఎంత బాధ? ఊహించుకోను కూడా లేకపోయాడు శంకరం.

పొడుగాటి జడతో పొందిగ్గా, ఏ సిద్ధాంతాన్నో చర్చిస్తూ ఆ చల్లటి థియసాఫికల్ సొసైటీ నీడల్లో గడిచే వెన్నెల బొమ్మ ఉమ. దానికేం కావాలో కూడా తెలియదే ఎవరికీ ఈ ఉత్తరం చూసేదాకా? 'ఏం పెళ్ళిళ్ళవి? గోబీ ఎడారిలో పశువుల మందనీ, స్త్రీలనూ కూడా ఆర్థికస్థాయికి చిహ్నంగా, వ్యాపారానికి కేంద్రంగా చూశారంటే అనాగరిక చరిత్ర అని తిట్టే ఈ సమాజం ఇప్పటికి మాత్రం ఏం ఎదిగిందని? అయినా ఇప్పుడేం చెయ్యాలి?

"సార్! ఏమిటి ఆలోచన?" విరించి అడిగాడు. శంకరం తేరుకున్నాడు.

"చూడు విరించీ మా అమ్మాయి ఇలా ఉంటుందని, ఇలా ఆలోచిస్తుందనీ కూడా మావాళ్ళెవరికీ తెలియదు. ఈ ఉత్తరం నీది కాబట్టి ఏం చెయ్యడానికైనా నీకు హక్కుందనుకో. నాకు ఒక్క నాలుగైదురోజులు టైం ఇవ్వకూడదూ. ఆలోచించి చెప్తాను" అన్నాడు.

ఆలోచించాడు విరించి. "సరేసార్.. మీ ఇష్టం కానీండి. కానీ దీని మట్టుపెట్టమని మాత్రం చెప్పకండి సార్. నిజంగా మీకు ఉమగారు నాకు తెలిసినంతగా తెలిసి ఉంటే అలా మాత్రం చెప్పరు సార్" అతని కళ్ళల్లో అంతలో నీటితెర.

'ఉమా! ఏమిచ్చి ఈ ఆప్యాయత కొనుక్కున్నావమ్మా' అనుకున్నాడు శంకరం.

విరించి వెళ్ళిన తరవాత బాగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి మెల్లిగా చెప్పులు వేసుకుని రామేశంగారింటికి వెళ్ళాడు శంకరం. వెళ్ళేటప్పుడు ఉత్తరం తీసుకువెళ్ళడం మర్చిపోలేదు.

"ఈ కథలో మనకెక్కడో తెలియని లింకు ఉంది. ఆమెలో కనబడని నిర్వేదనం ఉన్నది. అది ఇది అని చెప్పగల జ్ఞానం ఉన్నది. కానీ తట్టుకుని నిలబడే శక్తికోల్పోయింది. ఎందువల్ల?" రామేశంగారు పచార్లు చేస్తూ బైటకు మాట్లాడుకుంటున్నారు. "థింకింగ్ అలౌడ్"

ఆ ఉత్తరం చూసిన తరవాత నిజానికి శంకరానికి అర్థమైంది చాలా కొద్ది విషయం. అతని లౌకికమైన బుర్రకు మిగతాదేం అర్థంకాలేదు సరికదా తికమకగా కూడా ఉంది. అందుకే మనసు వద్దంటున్నా మెదడు వెళ్ళమందనిపించి రామేశంగారి దగ్గరకు వచ్చాడు.

"ఇంతకీ ఏం చేద్దాం అంటారిప్పుడు? ఆ విరించి చూడబోతే చాలా పట్టుదలగా ఉన్నాడు"

"చూద్దాం" ఆలోచిస్తూనే లోపలికి వెళ్ళి మజ్జిగ తెచ్చి ఇచ్చారు రామేశంగారు.

"ఇప్పుడే వస్తాను" అని చెప్పి మళ్ళీ లోపలికి వెళ్ళారు. శంకరం చుట్టూ చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

చిన్న రేకుల షెడ్డు అది. వెనకాలది వంట వసారా కాబోలు ముందు వెదురు తడికతో అడ్డంకట్టారు. రాధామాధవం తీగ ఇంటిమీదికి పాకుతోంది. పసుపురాసిన తులసికోట, గన్నేరు మందారంచెట్టు, లోపలనించి అగరవత్తుల సువాసన వాతావరణం ప్రశాంతంగా ఉంది.

కూర్చుని కూర్చుని "ఏం చేస్తున్నాడీయన లోపల?" అని లోపలికి అడుగుపెట్టాడు శంకరం.

వంట వసారాలో ఈశాన్యం మూల కాబోలు చక్కగా ముగ్గులు వేసివున్న అరుగు, దానిమీద జపాకు సుమాలతో అలంకరించిన అమ్మవారు జ్యోతికాంతులీనుతున్నాయి. అగరవత్తులు ధూపనైవేద్యం చేస్తున్నాయి. అనాలోచితంగానే చేతులు జోడించాడు శంకరం.

ఆ పీఠం ఎదురుగా పద్మాసనం వేసుకుని ధ్యానంలో ఉన్న రామేశంగారు. ఎందుకో ఆ దృశ్యం ఎంత ఇదిగా ఆలోచిద్దామనుకున్నా శంకరానికి మనస్సుకు తాకింది.

మెల్లిగా కళ్ళు తెరిచారు ఆయన. ఏదో అలౌకిక తేజస్సు.

'నేను లేనిపోని ఆలోచనలతో సతమతమౌతున్నానా ఖర్మ' అని తనను తాను తిట్టుకున్నాడు శంకరం.

"రండి బైట కూర్చుందాం." అంటూ లేచారు.

"అర్థాంతరంగా ఈ ధ్యానం ఏమిటండీ? ఈ సమస్యకు పరిష్కారమేమిటా అని..."

మెల్లగా ఆపమని ఎడం చేత్తో సౌంజ్ఞ చేశారు. ఆయన దృష్టి ఎక్కడో ఉన్నది.

"బాబుగారూ! ఆమె కొంత తెలుసుకుని కొంత తెలుసుకోకుండా పోయారు. అంతజ్ఞానం కావలసి అల్లాడుతోంది బిడ్డ. చనిపోయినవాళ్ళకు కావలసినదేమిటో"

"ఆ క్రతువూ అదీ చేశారుకదండీ బోలెడు ఖర్చుపెట్టి" అన్నాడు శంకరం మధ్యలో.

తమాషాగా నవ్వారు రామేశంగారు ఏదో పసిబిడ్డను చూసి నవ్వినట్లు.

'అడ్డమైనవీ భరించడానికే వచ్చాను నేను. కానీయ్' అనుకున్నాడు మనసులో శంకరం.

"బాబుగారూ! మళ్ళీ చెబుతున్నాను. మనం జ్ఞానం, పలుకు, క్రియ మూడూ సంధీకృతమైతే కానీ ఏ క్రతువూ యజ్ఞం కాదండీ. ఉట్టి తంతే పిల్లల బొమ్మల పెళ్ళిలాంటిది ఈ ఖర్చు, ఈ ఆడంబరం, మంత్రార్థం తెలుసుకోని ఈ మనుషులు వీళ్ళిచ్చేవి ఆ దివ్యులకు సరిపోవండి. వారికి కావలసినది ఇచ్చాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి సంధీకృతం బడిన ధ్యానం కానీ, మరొకటి కానీ కావాలి.

ఒక పని చెయ్యండి. మీరు మనస్ఫూర్తిగా, మరో రకమైన ఆలోచనలు రానీయకుండా మీరు దైవము అనుకుని ధ్యానించే శక్తిని తలుచుకుని ప్రార్థించండి. ఆవిడ తారట్లాడే ఆ లోకాల్లోదారి దొరకాలని, సత్యం తెలుసుకోవాలని మనస్ఫూర్తిగా కోరుకోండి. నేనూ ప్రార్థిస్తాను ఆ బిడ్డ కోసరం."

గడ్డం కింద చెయ్యిపెట్టుకుని ఆయన్నే చూస్తూ కూర్చున్నాడు శంకరం. మయసభలో దుర్యోధనుడు "రానేల వచ్చితిని పో." అనే డైలాగులు గుర్తుకువచ్చాయి అతనికి.

'నేను ఎంత వెర్రివెధవను కాబోతే ఈ ఛాందసపు పిచ్చివాణ్ణి వెతుకుతూ వచ్చాను? అయినా ఈయన ఏం పరిష్కారం చెపుతాడని వచ్చాను?' తనని తాను తిట్టుకుని మెల్లిగా వెళ్ళిపోదామని లేచాడు శంకరం.

"బాబుగారూ నేను చెప్పేవన్నీ చాలా అర్థరహితంగా ఉన్నాయి కదా మీకు? నమ్మలేక వెళ్ళిపోతున్నారు. అసలు ఈ పిచ్చివాడి దగ్గరకు ఎందుకు వచ్చానా అని ఆలోచిస్తున్నారు. అవునా?"

థాట్ రీడింగ్ కాబోలు. గాడిద గుడ్డు అనుకుని గిర్రున వెనక్కి తిరిగి "అవునండీ ఏమిటి మరి ఈ గోలంతా? ఈ ఉత్తరం, ఈ సమస్యలు ఇవన్నీ ఎక్కడ బయట పడి మావాళ్ళ కుటుంబం ఎక్కడ అల్లరి అయిపోతుందోనని నేను బాధపడుతూ ఉంటే, చచ్చి ఉట్టెక్కిన దాన్ని గురించి ఆలోచించమంటారేమిటి? అది పోయింది. ఆ కథ అయిపోయింది. అంతే" అన్నాడు ఖరాఖండీగా.

"చచ్చిపోగానే ఆ కథ అంతే అని ఎందుకంటారు బాబుగారూ. జీవి, పరలోకం.."

"నా పాడె, పచ్చిబద్దలు. ఈ శాస్త్రాలన్నీ కట్టిపెట్టండి. ఒక పక్క సైన్సు ముందుకు వెళ్ళి పెద్ద పీఠం అలంకరిస్తూంటే, ఈ శోష ఏమిటి? ఏ సైంటిస్టూ ఇంతవరకు ఆత్మల గురించి మాట్లాడలేదు మరి. చూసిన వాటితోనూ, ఉన్నవాటి తోనే ఛస్తూంటే, చూడని వాటి గోలేమిటి మళ్ళీ?"

"మీకే సైంటిస్ట్ గురించి తెలుసు?" సూటిగా చూస్తూ అడిగారు. ఆయన కళ్ళల్లో ఏదో కాంతి వలయం.

ఆలోచించాడు శంకరం. ఏదో పేపర్లో చదివి, 'వాళ్ళు చంద్రమండలంలో దిగారు. వీళ్ళు ఏదో అణుశక్తిని ఛేదించారు' అవడమే కానీ, అతనికి ఎవరూ పెద్దగా తెలియదు. అయిన ఈ ఛాదస్తపు బ్రాహ్మడికి మాత్రం ఎవరు తెలుసని? చదువుకున్న ఇంగ్లీషంతా ఈయన ఈ పూజలు, మంత్రాల్లో పడి ఎప్పుడో గుంటదవ్వి గంట వాయించి ఉంటాడు. అలా అనుకోగానే, ధైర్యం వచ్చి "మీకు మాత్రం ఎవరు తెలుసండీ?" అన్నాడు.

కుర్చీలో స్థిరంగా కూర్చుని, కళ్ళజోడులోంచి పరీక్షగా చూస్తూ "మీకు డాక్టర్ మీకు పేరు తెలుసా? జార్జ్ డబ్ల్యు మీక్ చనిపోయినవారి గమ్యం మీద గొప్ప పరిశోధన చేసిన మహా మేధావి. మృత్యువు మాములు మనిషి అనుకునేటంత భయంకరమైనదికాదనీ, అమృతతత్వానికి తీసుకు వెళ్ళగల శక్తి దానికి ఉందనీ, ఈ జన్మలో చేసిన పాపపుణ్యాలకు పైలోకాల్లో బేరీజు ఉంటుందనీ ఒప్పుకున్న సైంటిస్టులు ఎంతమందో తెలుసా?

"విలియమ్ బ్రాన్‌డాన్ అనే ఆయన మృత్యువు తరవాత, మరి నాలుగు పుస్తకాలు ఎడిత్ ఎల్లిస్ అనే ఆయన ద్వారా 1935-36లో రాయించాడు తెలుసా మీకు?

"థియరిటికల్ ఫిజిక్స్‌కు, తూర్పు దేశస్థుల ఆధ్యాత్మిక తత్వాలకు మధ్య చాలా అనూహ్యమైన స్పందన ఉన్నదని నమ్మిన వెర్నర్ హైనన్‌బర్గ్ తెలుసా మీకు?"

"క్వాంటమ్ థియరీకి, మన ఆధ్యాత్మికతకు మధ్య సంబంధము బలీయమైనదని, అణివిచ్ఛేదంలో జ్వలించిన కాంతిపుంజాల బిందు రూపాల్ని రేఖారూపాలుగా దిద్దితే మన నటరాజ రూపాన్ని పొందిందని రుజువు చేసిన ఫ్రిట్జ్ ఆఫ్ కాప్రా తెలుసా మీకు?"

అలా మాట్లాడుతున్న రామేశంగారి మాటల్లో జ్ఞానపుంజాలు పురులు విప్పుకున్నాయి. ఆయన మేధస్సు దైవీకమైన తేజస్సుగా మారి ఒక్కసారి వాతావరణాన్ని ఉద్దీపింపచేసింది. ఆయనలో 'అహం' జ్ఞానాగ్నిలో మాడిపోయిందేమో మాటలో క్రియలో ఎక్కడా లఘుత్వం లేదు.

శంకరం ఏం మాట్లాడలేకపోయాడు. అతను ఇన్నాళ్ళూ చాలా తెలివిగా, లౌక్యంగా బతుకుతున్న జీవన విధానానికి, రామేశంగారు మాట్లాడుతున్న ఈ అలౌకికమైన పంథాకి మధ్యలో ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోతున్నాడు. చీకటి గదిలోకి ఒక్కసారి ఏడూ కిటికీలను తెరుచుకుని వెలుతురు వచ్చినట్లైంది. ఆలోచిస్తున్నాడు. ఈయననైతే ఛాందసుడిగా తీసెయ్యచ్చు. వాళ్ళంతా పిచ్చి వెధవలు కారుగా?"

"సరే రామేశంగారూ ఈ విషయాలన్నీ నా బోటివాళ్ళ జీవన విధానంలో ఎక్కడా తగలవు. దేముడు, మడి ఆచారం, గుళ్ళు, సంస్కృతంలో ఉండే మంత్రాలు అన్నీ లౌకికంగా మనకెంత ఉపయోగమనే కానీ, మరొక రకమైన జ్ఞానానికి ఇవన్నీదారులని నాకు తెలియదు. కానీ వాటి వెనకాల ఉన్న ఈ భగవంతుడేమిటసలు? ఇన్ని మైక్రో స్కోపులు, టెలిస్కోపుల్లో ఎక్కడా అంతు చిక్కడే ఆయన.

గట్టిగా నవ్వేశారు రామేశంగారు.

"వెనకటికి మీలాంటివాడే 'వీణ అంతా విరక్కొట్టి చూశాను సంగీతం కనబడలేదు' అన్నాడట. అలా ఉంది బాబుగారూ. కాస్మిక్ ఎనర్జీ మానిఫెస్ట్ అవడానికి, నామరూపాలు పొందడానికి కావలసిన వాతావరణం ఏర్పడినప్పుడు తప్పకుండా అది జరిగి తీరుతుంది. హిరణ్యకశిపుడికి స్థంభంలో కనబడ్డాడన్నా అదే మరొకటైనా అదే కానీ, సృష్టిశక్తి ఒక మతం పరిధుల్లో కట్టుబడదు. మనిషి బుర్రకు అందదు. ధ్యానానికి, యోగానికి అందాలి అంతే."

"రామేశంగారూ మీరెప్పుడైనా దేముణ్ణి చూశారా?" గబుక్కున చిన్న పిల్లాడిలా అడిగాడు శంకరం.

"ఎక్కడ లేడండీ? మీలో, నాలో, సర్వసృష్టిలో కాంతిగా, గాలిగా, తేజస్సుగా, ప్రాణశక్తిగా ఓహ్ ఎక్కడ లేదా శక్తి?"

ఆయన గుండ్రని కళ్ళల్లో నీళ్ళు. ఒంట్లో ఏదో పులకరింత శంకరం ఒళ్ళు ఝల్లుమన్నది.

"మరి ఎలా గుర్తించాలండీ దాన్ని?"

"బాబుగారూ మన చుట్టూ రేడియో శబ్దతరంగాలు, టి.వి తాలూకు కాంతి తరంగాలు నిరంతరం వ్యాపించే ఉన్నాయి. అయినా ట్రాన్స్‌మీటర్ ఆన్ చేస్తే కానీ లయ కుదిరి మీకు పాటగానో, ఛాయాచిత్రంగానో రావడంలేదు. మనలో ట్రాన్స్ మీటర్‌ను ట్యూన్ చెయ్యగలిగిన రోజు ఈ సమస్య ఉండదు"

రాధామాధవం పూలకొమ్మ కదులుతోంది. లోపలినుంచి రామేశంగారి భార్యగారి బరువైన మట్టెల శబ్దం దూరంగా గాలికి కదిలే మామిడిచెట్టు హోతు ప్రకృతిలో ఏదో మధురిమ చూడగలిగిన చూపు, వినగలిగిన మనసు ఉంటే..

'ఇదేమిటి? రామేశంగారి పిచ్చి నాకూ ఎక్కుతోంది ఏమిటి?' అనుకున్నాడు శంకరం.

"మనకు వచ్చే క్లియర్ వాయిస్‌లు, క్లియర్ ఆడియన్స్‌లు ఇవన్నీ మనకున్న చూసేశక్తి, వినే శక్తి తాలుకు ఎదుగుదలే బాబుగారూ! గుర్తింపు అంతే"

"బాబుగారూ మీకా శక్తులు ఉన్నాయా?" విస్మయంగా అడిగాడు శంకరం.

"ఉన్నాయా, లేవా అన్నది ప్రశ్నకాదు. నమ్మి నేను దీక్షతో ఆచరిస్తున్న ఈ నాయోగంలో ఆ శక్తులన్నీ కొన్ని భాగాలు. కానీ ఎప్పుడైతే మనలో 'తనయందు, నిఖిల భూతములయందు ఒక భంగి' అనే తత్వం చచ్చిపోతుందో, ఎప్పుడు అసూయా, ద్వేషం, స్వార్థం నిద్రలేస్తాయో, ఈ వచ్చిన కొద్ది శక్తుల్నీ మన స్వార్థం కోసరం ఉపయోగించుకోవడం ప్రారంభిస్తాము. అక్కడితో ఈ సాధన గమ్యం చేరకుండానే ఆగిపోతుంది. తెలియక కొందరు బాధపడుతూంటే, తెలిసీ అజ్ఞానంలో కొందరు పడుతున్నారు. ఈ నిరంతర పాంథశాలలో మన మజిలీ శాశ్వతమనుకోవడం ఎంత పిచ్చితనం? ఈ కాస్త నిరీక్షణలో మరిన్ని పాపాలు చేసి, మరొక జీవితానికీ, కర్మకు కారకులవడం ఎంత అన్యాయం.

మన తెల్లషర్టు మీద ఎవరైనా ఇంకు పోస్తే భరించలేం. కానీ, తెల్లకాయితంలా, శుభ్ర వస్త్రంలా ఉండే జీవితాన్ని మనమే అలికి అసహ్యం చేసుకుంటున్నాం తెలియక. ఎంత ఘోరం ఎంత అజ్ఞానం" ఆయన గొంతులోని నిర్వేదంలో చరాచర ప్రపంచం కోసరం పడే బాధ ఉంది. దాని అజ్ఞానం పట్ల జాలి ఉంది.

చీకటి పడుతోంది. శంకరం ఏం మాట్లాడలేదు. రామేశంగారి మాటలు అతని మీద పనిచేస్తున్నాయి. కానీ, ఏదో చీల్చలేని తెర ఆలోచించనీయడంలేదు. ఈ గోలంతా నాకెందుకు అని దులుపుకు పోదామనిపిస్తోంది. కానీ, వద్దన్నా రామేశంగారు, ఉమ ఉత్తరం అతని మనసును, బుద్ధిని ఆలోచించేట్లు చేస్తున్నాయి.

"నేను వెళుతున్నాను" అని లేచాడు శంకరం.

"ఇవిగో ఇవి తీసుకు వెళ్ళండి"

ఆయన చేతుల్లో ఏవో పుస్తకాలు. ఏ భగవద్గీతో, దేవీ పురాణమో ఇస్తాడేమోరా బగవంతుడా అనుకుంటూ తీసుకున్నాడు అతను.

"మీకు తెలుగులో చెప్పేవాటికన్నా ఇంగ్లీషులో చెప్పేవి రుచిస్తాయి. పైగా పరాయివాళ్ళు చెబితే మనకు బాగుంటుంది చూడండీ" చిన్నపిల్లాడిలా హాయిగా నవ్వుతూ పుస్తకాలు చూపించారు. ఎవేవో ఇంగ్లీషు పుస్తకాలు.

అవి తీసుకుని గుమ్మం దాటుతూ వెనక్కు చూశాడు శంకరం. చేతులు కట్టుకుని అతనివంకే చూస్తున్నాడు రామేశంగారు. ఆయన కళ్ళల్లో ఏదో శక్తి ఉన్నది. ఏమిటది? సూదంటురాయిలా అతన్ని ఆకర్షిస్తోంది. కొంపతీసి, హిప్నటైజ్ చెయ్యడమంటే ఇదేనా? బగవంతుడనే మత్తు కాబట్టి, ఇది "డివైన్ హిప్నటిజం" అయి ఉండాలి.

'దేముడా! నువ్వంటూ నిజంగా ఉంటే నీకు రామేశంగారిలాంటి వ్యక్తులు చాలా అవసరం' అనుకుంటూ బయటకు వచ్చాడు శంకరం.

రాగానే చదవడం ప్రారంభించిన ఆ పుస్తకాలు చాలావరకు శంకరం కాలాన్ని తినేశాయి. మంచో, చెడో అతని బుర్ర ఆలోచించడం ప్రారంభించింది. ఎందుకో రామేశంగారు చెప్పినట్లు ప్రతిరోజూ పదినిమిషాలు ఉమ కోసరం ప్రార్థించడం ప్రారంభించాడు. నిజానికి ఆ ధ్యానం ఎలా చెయ్యాలో కూడా అతనికి తెలియదు. రామేశంగారినే అడగాలంటే అభిమానం అడ్డువచ్చింది.

ఈ ఉత్తరానికి లౌకిక పరిష్కారం ఏమిటని అడగబోతే ఇందులో ఇరికించాడాయె. పైకి చెప్పలేడుగానీ, శంకరానికి ఎంత మేనకోడలైనా, ఇలా పిలిస్తే వచ్చి తనను పట్టుకుంటుందేమోనన్న భయం చాలా ఉంది. అందుకని శుభ్రంగా ఆంజనేయస్వామి పటం ముందు నిలబడి, హనుమాన్ ఛాలిసా చదివేసుకుని, ఆ తరవాత -

"అమ్మా ఉమా! ఎక్కడున్నావో కానీ, నా ప్రార్థనవల్ల నీకు ఆత్మశాంతికలగాలమ్మా నా దైవప్రార్థన నీకు దారి చూపాలి" అని ప్రార్థించడం ప్రారంభించాడు.

"ఆఁ ఈ కాసిని మాటలకే ఆత్మశాంతా, నా మొహమా? అలాంటప్పుడు ఈ బ్రాహ్మలు, ఈ మంత్రాలు, ఈ ఖర్చు ఇవన్నీ ఎందుకట?" అని తను చేస్తున్న పనిని తనే శంకించుకుని విమర్శించుకోబోయేవాడుకానీ, "జాగ్రత్త. మనస్ఫూర్తిగా చెయ్యండి" అన్న రామేశంగారి మాటలు వినిపించేవి. ఒక రకంగా ఉమ అంటే అదివరకున్న అభిమానం, ఉమ అంటే ఏమిటో తెలిసిన తరవాత ఇప్పుడు ఏర్పడ్డ ఆప్యాయత అతని ధ్యానానికి ఏకాగ్రత ఇచ్చాయి.

ఈలోపల "ఏం చేద్దాం సార్?" అంటూ రెండుసార్లు వచ్చివెళ్ళాడు విరించి.

ఏం చెప్పాలి?

"ఆదివారం, అమావాస్య వచ్చాయి. రండి. అమ్మాయి పేరన ఎవరైనా బీద ముత్తైదువుకు చీర, జాకెట్టు దానం చేద్దాం" అన్నారు రామేశంగారు వచ్చి ఒకరోజు.

ఈ తమాషా ఏమిటి అనుకుంటూ బయలుదేరాడు శంకరం. ఆయనే చీర, మిగిలిన సామాగ్రి ఏమిటేమిటో కొన్నారు.

"అయ్యో! ఆ ఖర్చంతా మీకెందుకండీ?" అన్నాడు శంకరం.

"బాబుగారూ ఈ 'నీలు', 'నాలు' మన పరిధుల్లోవి. ఒక్కసారి ఆ బిడ్డకోసరం ప్రార్థించడం ప్రారంభించిన తరవాత చీకట్లో తారాడుతున్న ఆమెకు 'ఆ పెంజీకటి చాటు ఏకాకృతి' అర్థమయ్యేదాకా ఆమె నా బిడ్డే పదండి" అన్నారు.

శంకరం ఏనాడూ మేనకోడలుకు పట్టుమని పదిరూపాయల జాకెట్టు గుడ్డపెట్టలేదు.

'మరి ఈయనేమిటి? ఈ ఆధ్యాత్మికతలోనే ఈ ఆర్ధ్రత, భావన ఉంటాయా?' అనుకున్నాడు.

సముద్రపు ఒడ్డున ఏదో క్రతువుచేసి దానమిచ్చాడు ఆయన. అంత ఖర్చూ ఆయనదే కాబట్టి చూస్తూ కూర్చున్నాడు శంకరం.

మరునాటి సాయంత్రం విరించి వచ్చాడు.

"సార్! ఉమగారి లెటర్ గురించి మర్చిపోదాం. పబ్లిషింగ్ వద్దు" అన్నాడు.

"అదేం?" అన్నాడు శంకరం.

"ఏంలేదుసార్" నట్టుతూ అని, "అది కలో లేక నా భ్రమో తెలియదు సార్.. ఆమె నాకు కనబడ్డారు" అన్నాడు.

"ఎప్పుడు?" కుర్చీలో నిటారుగా కూర్చుంటూ అడిగాడు శంకరం.

"నిన్న కనబడి 'విరించీ నాకిప్పుడు చాలా అర్థమౌతోంది. ఏదో కొత్తదారి అర్థమౌతోంది. భావాలు, బాధలు, ఆ దేహం, గేహం వాటి తాలూకువి. తెలుసుకోవలసినది చాలావుంది. వెళ్ళిపోతున్నాను నేను. ఈ ఉత్తరంతో పనైపోయింది' అని నా పుస్తకాల టేబుల్‌కు ఆనుకుని చెప్పింది సార్. ఏమిటో నాకేం అర్థంకావడం లేదు."

"నా మొహం. నీ ఊహ అయ్యుంటుంది" కొట్టిపారేస్తూ అన్నాడు శంకరం.

"సార్! నా ఊహే అయితే, నా ఆలోచనతో జతపడాలి, సరిపడాలి. వ్యతిరేకంగా ఎందుకు చెపుతుంది?"

"విరించీ ఉమ ఆత్మకు శాంతి కలగాచేసి ప్రార్థించు. నీకుండే ప్రేమతో పిలిస్తే తప్పకుండా జరుగుతుంది"

విరించి మాట్లాడలేదు కాసేపు. అతని కళ్ళల్లో నీరు.

"మీరు ఆత్మలు, ఈ తుక్కూ దూగరా నమ్ముతారా సార్?" అని ఆ కుర్ర జర్నలిస్ట్ దుమ్ము దులిపితే, తనకు తెలిసిన మిడిమిడి జ్ఞానంతో ఏం చెప్పాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు శంకరం.

"సార్! నిజంగా నేను ప్రార్థిస్తే ఆమెకు ఏదన్నా మేలు జరుగుతుందంటే, తప్పకుండా చేస్తాను సార్. వస్తాను" అన్నాడు.

"విరించీ"

ఆగాడు.

"రాఘవ ఎలా ఉన్నాడు?"

"ఎలా ఉంటాడు? చాలా మారాడు సార్. ఆ సినిసిజం, ప్రపంచం అంటే ఉన్న మోకరీ తగ్గిపోయింది. తనకు తెలిసిన దానికి నిజాయితీ జోడించి చెబుదామనే ప్రయత్నంలో పడ్డాడు. ఉమ రాశారుగా. నిజాయితీ అయిన కావలసిన సాధన సంపత్తిని సమకూర్చుకుంటాడు. టెస్ట్‌ట్యూబ్, ఆసిడ్స్ ఒక పరిశోధనకు అవసరమయితే నా మార్గానికి ఈ సాధన సంపత్తులు అవసరం అంతే"

విప్పారిన కళ్ళతో చూస్తూ ఉండిపోయాడు శంకరం. మెల్లిగా విరించి సంగతి చెప్పాడు.

తీసుకువచ్చిన పుస్తకాలు ఇచ్చేస్తూ, "బాబుగారూ ఇన్ని చదివినమీదట వీటన్నింటికీ ఎక్కడో లింకు ఉందనిపిస్తోంది. ఏమిటో నా బుర్రకు అందడం లేదు. తెలుసుకునేదాకా ఏ కర్మకాండలు చేసినా ఫరవాలేదు. తెలిసిన తరవాత ఈ క్రతువులు వృథా అన్న థియరీ ఏమిటి? మరి మీ ఆదివారం అమావాస్య తర్పణం ఏమిటి?"

దూరం నుంచి ఇంటివారి అమ్మాయి వీణావాయిద్యము, ఎక్కడో వడ్రంగి పనివాళ్ళ సందడి - ఇవన్నీ దాటి రామేశంగారి గొంతు ఖంగుమన్నది.

"ఒక్కొక్కడు ఒక్కొక్క మార్గాన్ని ఆ జ్ఞానప్రదాతను కలుసుకోడానికి ఎన్నుకుంటారు. నేను వేదకర్మలకు అలవాటయిన కుటుంబంలో పుట్టాను. ఈ పద్ధతులకు అలవాటు పడ్డాను. కానీ ఈ తంతు యజ్ఞంగా, కేవలం ఉచ్చాటన మంత్రంగా మారటానికి మధ్య ఒక గొప్ప ప్రక్రియ ఉన్నది. అది 'నిన్ను నువ్వు తెలుసుకోవడం' ద్వార సంక్రమిస్తుంది. ఆ ప్రక్రియ మాత్రం అన్నిమతాలకూ, అన్ని సిద్ధాంతాలకూ ఒకటే.

"ప్రతినమ్మకంలో దుష్టత్వానికీ, దైవత్వానికీ మధ్య ఉన్న సుదూర మార్గాన్నిదాటే పద్ధతి తెలిసే విధానం ఉంటుంది. మనిషి చచ్చిపోవడంతో సమస్య ఆగిపోవడంలేదు. కాజ్ అండ్ ఎఫెక్ట్ థియరీ ప్రకారం మళ్ళీ పుట్టుక, అనుభవం ఉన్నది. పెద్దవాడైన మనిషి చనిపోయినా పెద్దతనం మర్చిపోవడంలేదు. అందుకని చంపవలసిన దేమిటంటే అజ్ఞానాన్ని, దానికి కారణభూతమైన అహంకారాన్ని"

శంకరం ఊపిరి పీల్చడం మర్చిపోయి వింటున్నాడు.

"ఊఁ! దీపంతో భగవద్గీత చదవచ్చు. ఒళ్ళూ కాల్చుకోవచ్చు. అజ్ఞానం సర్వజగతికీ సృష్టికీ ఎంత ప్రమాదమో తెలియజెప్పడానికి ఈ పురాణాలు పుట్టాయి. కానీ, మన ఖర్మ. మన విషయం తప్పించి, కథలు జ్ఞాపకం పెట్టుకుంటాము. దేవీ భాగవతం చదివితే, మనకు శ్రీదేవీ శక్తి ఎలా లక్ష్మీ సరస్వతీ, పార్వతి గాయత్రి, రాధ, సావిత్రులుగా రూపాంతరం పొందిందో తెలుసుకుంటాం. కానీ, మళ్ళీ రాధ కృష్ణుడి మేనత్తని, దేముడు కాబట్టి ఏ వెధవ పనులు చేసినా సరిపోయె అని వెకిలిగా మన ఈ దిక్కుమాలిన సంబంధాలు వాళ్ళకి అంటగట్టి ఆనందిస్తాం. లక్ష్మీ సరస్వతిలలో బీజాక్షర సంపుటీకరణంలో మార్పు తప్ప శక్తిభేదలేదని చదువుతూనే, వాళ్ళిద్దరు అత్తాకోడళ్ళనీ, వాళ్ళకు పడదనే కవి చమత్కారం రుచించినట్లు నిజం రుచించదు.

అర్థంకాదు. అసలు నా ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, దైవత్వాన్ని, మనస్థాయికి దించి, మాలో నువ్వూ కలిశావు అనే వెకిలి ధంభత్వం మనలో ఉన్నది. ఘోరమైన పతనానికి ఇంతకన్నా నిర్వచనం ఏమిటి? ఈ జీమూతం తొలగాలంటే మనస్సును ప్రాభావితం చేసే మహాశక్తి గురురూపంలోనే, మరొక రూపంలోనో వచ్చి మనసు తట్టి లేపితేకానీ, ఈ మృత్యుసమాన నిద్రావస్థలోనుంచి లేవము. అందుకే ఎవరిదారి ఏదైనా, ప్రక్రియ ఏదైనా, వెనకాల ఆశయం 'సత్యాన్వేషణ' కావాలి."

శంకరానికి ఎందుకో ఉమ చెప్పిన ఏ మిధ్యా ఆడంబరం లేని థాట్ కావాలి. అన్నమాట గుర్తుకు వచ్చింది. ఏమిటిదంతా? జీవితంలో యాభై ఐదు సంవత్సరాలు అసలు ఇటువంటి విషయాలు 'మనకెందుకులే' అనే గడిపేశాడు తను. దానివలన తనేం నష్టపోలేదు. ప్రాపంచికంగా కానీ, తనది గుడ్డివాడి ప్రపంచం. సౌందర్యం కనిపిస్తేగా పోయిందన్న బాధ. ఇప్పుడు.

"బాబుగారూ జీవిత సంధ్యాకాలంలో ఉన్నవాడిని. ఇప్పుడేవో నేర్చుకుని, చదువుకుని చేసే ఓపికాలేదు. తెలియవుకూడా. ఏదో జడుదిలా నిద్రిస్తున్న నన్ను మీరు అనవసరంగా నిద్రలేపారు. ఇప్పుడీ తపన ప్రారంభమైంది. ఏం చెయ్యను నేను?"

ఖంగుమని సమాధానం ఇచ్చారు రామేశంగారు.

"ధ్యానం చాలు. అన్ని ఆలోచనలను ఆపేసి, నిశ్శబ్ద స్పందనలోనుంచి వినిపించే ఆత్మజ్ఞానాన్ని అర్థం చేసుకోండి. ఒక్కసారి మీలో ఏడుపొరల వెనకాల ఉన్న ఆత్మను నిద్రలేపి, నిజమైన శక్తి ఏమిటో తెలిస్తే సృష్టిలో ప్రతి ఒక్కటీ గురువే అవుతుంది. దత్తాత్రేయులకు వెన్నెల, సూర్యుడు, పక్షి, చెట్టు, పుట్ట తదితరమైనవన్నీ కలిపి ఇరవైనాలుగుమంది గురువులట.

'నా ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసలు, స్నానం నడక, మాట అన్నీ నీ పూజలే తల్లీ' అన్నారు సౌందర్యలహరిలో. అన్నింటినీ హృదయంతో అర్థం చేసుకుని, మేధస్సుతో ఆలోచించండి.

'కుపుత్రో జాయేత కృచిదపి కుమాతా నభవతి" (తల్లీ! చెడ్డబిడ్డ ఉంటాడేమో కానీ, లోకాన చెడ్డ తల్లి ఉండదు కదా) అన్నారు కళ్ళంబడి నీళ్ళతో జ్ఞానచక్షువులకు కనబడే శక్తికి నమస్కరిస్తూ.

శంకరంగారి దగ్గర నుంచి నేరుగా వచ్చిన విరించి, తండ్రికి జబ్బుగా ఉన్నదన్న టెలిగ్రాం చూసి రైలు ఎక్కాడు.

మానవత్వానికి జడత్వం నించి ఒక ప్రేరణ కావాలి. అది ఏ రూపంలో జరుగుతుందో చెప్పలేం. ఉమ స్నేహమాధుర్యంతో విరించి ఈ జీవన నాటకాలకి సమీక్షకుడయ్యాడు.

అతను వెళ్ళేటప్పటికే తండ్రిపోయాడు.

పదమూడు రోజుల ఖర్మ. మంచం మీదనుంచి లేవలేని తల్లికి వైధవ్యం.

"పార్వతీదేవిలాంటి అత్తయ్యను ఇలా చూడలేనయ్యా?" అని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది సుభద్ర. ఆమె వంకే చూస్తూ కూర్చున్నాడు విరించి. అతనికీ కళ్ళంబడి నీళ్ళు వచ్చాయి. ఈ దుఃఖం ఎంత గొప్పది? ఎంత పవిత్రమైనది? ఎంత క్షాళన దీనివల్ల? వదిన దుఃఖంలో అమ్మ తప్పులూ, అమ్మ పెట్టిన బాధలు చోటు చేసుకోవు. అనుకున్నాడు.

రఘు, అతని భార్య వచ్చారు.

చాలా మాటరాఫ్ ఫాక్ట్‌గా చితిదగ్గర రెండు చేతులూ కట్టుకుని నిలబడి చూస్తున్నాడు అతను.

"వీడికి అసలు ఫీలింగ్స్ ఉండవా?" అనిపించింది విరించికి.

"ఎందుకురా! ఫీలవ్వనిది చెప్పే హిపోక్రసీ నాకులేదు. ఫీలయ్యేవి చెపితే ప్రపంచానికి అక్కర్లేదు. పైగా ఊరుకోదు. లెటిట్ గో టు హెల్" అన్నాడు.

రఘు భార్యలో కనబడే సున్నితత్వం వెనకాల ఏదో తెలియని కాఠిన్యమున్నది. ఆ మృదుత్వం లేత చిగురాకు వంటిదికాదు. ఉలిపిరి కాగితంలాంటిది. ఏది ముట్టుకున్నా సున్నితంగా ఉండాలని, మునివేళ్ళు తప్ప మరే అవయవాలు పని చెయ్యనట్లు ప్రవర్తించాలనే తపన ఉన్నది ఆమెలో. అది అందరూ చూడాలనీ, అందులో ఈ అనాగరికత మధ్య తనకొక ప్రత్యేకత కావాలనుకునే 'ఈగో' ఉన్నది.

సుభద్ర చిక్కిపోయింది. నల్లబడుతోంది. కాటుక కళ్ళ కిందికి నీలినీడలు వచ్చేస్తున్నాయి. కచ్చిక, బూడిదతో అంట్లు తోమిన చేతులకు అప్పుడప్పుడు గోరింటాకు తప్ప మరే అనులేపనం లేదు. వేలుముడి తప్ప ఈమధ్య జడకూడా వేసుకోవడం లేదు. ఈ ఇల్లాలు మరొక ఆడదాని కష్టాలు ఆలోచిస్తోంది. చిన్న వదినకు ఈవిడ అంటే ఇష్టంలేదు, అయిష్టంలేదు. వదినంటే తన భర్తకు ఎంత గౌరవమో తెలుస్తుందా ఈమెకు ఎప్పుడైనా? ఆ అవకాశం ఈ జన్మకు రాదు. కొన్ని అంతే. ఎందుకో 'ఉమ' గుర్తుకు వచ్చింది విరించికి. వదినకు చెప్పాలనిపించింది.

బంధువులంతా ఎక్కడివాళ్ళక్కడ సర్దుకున్నారు.

"వాడు నీ మాట వింటాడు చెప్పవే" అత్తగారు సతాయిస్తోంది దేన్నిగురించో సుభద్రను.

"ఆ ఒక్కటీ అడక్కండి నన్ను. నాకు తెలియదు" అని వెళ్ళిపోయింది సుభద్ర. ఎంతో సహనంగా ఉండే ఆమె మాటల్లో అణుచుకున్న ఆవేశం వినిపించి ఉలిక్కిపడి, తల్లిగదిలోకి వెళ్ళాడు విరించి.

"ఏమిటమ్మా?"

"చూడరా! ఆ రఘుగాడు పెళ్ళాం మాటవిని ఆ నాలుగెకరాల కొండ్రా అమ్ముకుపోతాడట. ఇక్కడ ఇంటికి వచ్చేది ఒళ్ళో బెట్టనా, దళ్ళో పెట్టనా అన్నట్లుంది. ఆ నాలుగెకరాల అయివేజూ ఉంటే కాస్తకాలం హాయిగా గడుస్తుంది. వాడేదో గడిస్తున్నాడు. వాడి పెళ్ళాం తరపున బోలెడాస్తి. వాణ్ణి నోరుదెరిచి అడగవే అంటే నిక్కుతోంది. ఏం చూసుకుని ఆ విరగబాటు? కాట్లో ఒక కాలున్నదాన్ని నా కోసరమా?"

తలుపుకు ఆనుకుని ఆవిడనే చూస్తున్నాడు విరించి.

"అమ్మ" ఈ పదానికి అర్ధమేమిటసలు? ఎంత పరోక్షంగా వదిన చేత అడిగించి పని జరిపించుకోవాలనుకుంటోంది? ఆ మనస్థత్వంలో ఎంత వెలితి? ఎంత మురికి? ఇప్పటికీ కోడలిమీద నమ్మకమూలేదు, ఇష్టమూ లేదు. కానీ, ఆవిడ ఆత్మాభిమానాన్ని తను సులభంగా తాకట్టు పెడదామనుకుంటోంది నాలుగెకరాల కోసరం ఏం మనుషులూ? నిజం 'ఉమ' రాసింది. థాట్‌లో లేని నిజాయితీ నిజాయితీ థాట్‌లో ఉంటే అన్నీ సజావుగా ఉంటాయి. అసహ్యమనిపించి, మారుమాట్లాడకుండా బయటకు వచ్చేశాడు.

ఆ సాయంత్రం పొలం అమ్మడానికి బయానా తీసుకున్నాడు రఘు.

పొలాల గట్లమీద నడుస్తున్నారు ఇద్దరన్నదమ్ములు. పెద్దన్నయ్య పనిమీద పక్కఊరుకి వెళ్ళాడు. ఇంటి పరిస్థితి చెప్పాలనుంది విరించికి. కానీ పత్రికలో ఉద్యోగం చేస్తూ నెలకు ఏ వందో ఇంటికి పంపే తనువాడిని ఆలోచించరా అని ఏమని అడగగలడు? అయినా చెప్పాలి.

"ఇంటి పరిస్థితి బాగాలేదురా"

మాట్లాడలేదు రఘు.

"ఈ పొలం కూడా అమ్మితే వాళ్ళు మరీ రోడ్డున పడతారేమో"

ఆలోచిస్తున్నాడు రఘు.

"మధ్యాహ్నం అమ్మ అంటోందిరా"

"విన్నాను" ఆ గొంతులో రాయికుండే కాఠిన్యం ఉంది.

"ఏమిటి?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు విరించి.

"వదినను అమ్మ నన్ను అడగమనడం ఒరేయ్" అంటూ గిర్రున తిరిగి "మీరందరూ వెధవ కాయితాలు ఖరాబు చెయ్యడమేకానీ ఈ పరిస్థితులకు నిప్పుపెట్టే ఒక ఉద్యమం లేవదీయరాదుటరా. ఆ ముసలావిడ నన్ను అడ్డంపెట్టుకుని వదినను పెట్టిన నరకం, నోట్లో నాలిక లేనట్లు కనబడే అన్నయ్య పెట్టిన చెర నాకు తెలియదనుకుంటున్నావురా! అప్పుడు చెయ్యని తప్పుకు ఆవిడకు నరకం చూపెట్టారు. ఇప్పుడు ఆనాటి నా బలహీనతను ఆసరా చేసుకుని లొంగదీద్దామని ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆవిడ సుభద్ర కాబట్టి సరిపోయింది. ఛీ! వాళ్ళకు తల్లి, తండ్రి, అక్క, తమ్ముడు ఈ గౌరవాలిచ్చి ఇంకా ఆలోచించమంటున్నావా?"

మాట్లాడలేదు విరించి. కొన్ని కొన్ని అసహ్యకరమైన పరిస్థితుల గురించి ఆలోచించడంకన్నా ఎదుర్కోవడం సులభం.

"కానీ వదినే సర్దలేక చచ్చిపోతుందిరా. ప్రతి సంవత్సరం అక్కయ్యల రాకపోకలు, పెట్టుబళ్ళు, అమ్మకు మందులు..ఏమిటో"

"ఒరేయ్ నేనిచ్చేది వదినకు ఉపయోగిస్తుంది అంటే ఈ క్షణం వదిలి వెళ్ళిపోతాను. వచ్చిన నాటినుంచి చూస్తున్నాను. ఆవిడకు లెక్కకు నాలుగు చీరలున్నాయిరా. మనిషిని చూశావా ఖాళీగా ఒక్క క్షణం కూర్చుంటే పాపం అన్నట్లు ఈ దిక్కుమాలిన దుర్వాసన కొట్టే కొంపకు సుగంధ లేపనాలు అద్దుదామని చందనపు కట్టెలా అరుగుతోంది. ఈ పదిరోజులుగా ఇరవై ముప్పైమందికి వండి వారుస్తోంది. నా డబ్బు ఆవిడను ఈ కష్టాల్లోనించి తప్పిస్తుందంటే ఇప్పటికిప్పుడు రాసిస్తా. లాభంలేదురా. ఈ దిక్కుమాలిన పరిస్థితులు, ఈ ముడతలు పడికుంచుకుపోయిన మనుష్యులు మారరు. భస్మం...భస్మం అయిపోవాలి. అంతే" అతడిమాటల్లో ఆవేశం. అణుచుకుని లావాలా బైటపడే ఆ ఆవేశం ఎంత భయంకరమైనదో తెలుసు విరించికి.

ఏం మాట్లాడలేదతను. నది ఒడ్డున నడుస్తున్నారు. ఊరంతా మురికిచేసినా ఎందుకో జనం ఆ ఒడ్డు ఊరికి దూరంగా ఉందనేమో వదిలిపెట్టారు.

సాయంత్రపు సూర్యకిరణాల్లో ఎండ తళుక్కుమంటోంది. "పందికొక్కు తవ్విన మట్టిలో గాజుముక్కల్లా ఆలోచనలు" ఎక్కడో చదివిన మాటలు గుర్తుకువచ్చాయి విరించికి.

నదిపై పున్నాగపువ్వులు తేరుకట్టాయి. ఈ నదిలోనే రఘు వదిన పూజకు పూవులు కోయబోయి దెబ్బలు తగిలించుకున్నాడు. అప్పుడవన్నీ ముళ్ళకంచెలు. ఇప్పుడా ప్రదేశమంతా ఏవో పేరు తెలియని పసుపు పూవులు. ఎదురుగా ఉన్న రాయిని ఫెఠేలుమనితన్నాడు రఘు. అతని పెదవి బిగింపులో కచ్చ, అతనిలో అణచిపెట్టిన లావాగాడ్పులు, గుండెల్లో మంటలు. బైట ప్రపంచంలో బిజినెస్‌మాన్‌గా

చాలా లౌక్యుడిలా ప్రవర్తించే రఘులో ఇంత మానసిక సంఘర్షణ, ఆవేదన ఏమిటసలు? ఏ మహాకవో, కళాకారుడో ఈ గుణాలతో ప్రభావితుడయ్యాడంటే అది వేరు. అసలు వీడి జీవితానికి, ఆలోచనలకు సామరస్యం ఏమిటి?

"ఎప్పుడో ఇవన్నీ వదిలిపెట్టి పేరు తెలియని ఊరులో నేనెవరో తెలియకుండా బతికేస్తాను చూడు" ఏదో చెప్తున్నాడు రఘు. ఎక్కడో చదివిన వాక్యాలు గుర్తుకువచ్చాయి విరించికి. మనిషిలో ఏడు శరీరాలు ఉంటాయిట. ఇతనిలో ఈ రఘు నిజం. కానీ ఈ కబుర్లూ, ఈ సెంటిమెంట్లూ, ఈ నది ఒడ్డున ఊహలు మేటలు వేసే చోటునే. ఊళ్ళో ప్రవేశించగానే ఎకరాల రేటు, పాలిష్టర్ షర్ట్ ఖరీదులు, ఇంపోర్టెడ్ వస్తువుల మోజు మళ్ళీ మామూలు రఘు. ఆ రఘూ నిజమే. పరిస్థితుల ప్రభావం వల్ల ఒక మనిషి బయటకు వచ్చి మిగతా రూపాలు అడుక్కు వెళ్ళిపోతాయి. అందుకే సాంగత్యం ఉంటుంది సంగతంతా అంటారు

ఎన్నోభావ సంఘర్షణలను కంపోజ్ చేసి ఫ్రేముల్లో ఇరికించి 'కాలం' గా కుదించడం చూసిన విరించికి ఇప్పుడు ఇవి ఏవీ కొత్తగా అనిపించవు. ఈ ఇద్దరు రఘులూ నిజమే. ఈ ఇద్దరేమిటి? ఇంకా ఎన్ని స్వరూపాలు లోపలనించి విస్తరించి రూపు కట్టుకోబోయి ఆగిపోతాయో? అసలు ఏది నిజం? ఇవన్నీ ఎక్కడివి? మనస్సు చాలనలోనివా? ఏది శాశ్వతం? ఈ క్షణమేనా? దానిమీద పాత అనుభవాల నీడలు, రేపటి కలల తెరలు లేకపోతే ఈ క్షణం. ఈ క్షణంగా ఏమిటసలు?

ఎందుకో రాఘవ గుర్తుకు వచ్చాడు విరించికి. సరిగ్గా ఇక్కడే పట్టుజారిపోబోయిన రాఘవ 'ఉమ' అనే ఒక ఫినామినన్‌తో మార్పు చెందాడు. ఉమ పోయిన తరవాత రాఘవలో మార్పేమిటో అతనే ఎనలైజ్ చేసుకోలేదేమో అతని చుట్టూ ఉన్న చాలామందికి తెలియదుకూడా. దగ్గరతనం అసలు మనిషిని తెలుసుకోడానికి చాలాసార్లు ఉపయోగించదు. ఒక పదిసార్లు కలుసుకుని, కొన్ని గంటలు మాత్రం చూసిన ఉమకు తెలిసిన రాఘవ, పదిహేనేళ్ళుగా అతనితో కలిసి కాపురం చేస్తున్న భార్యకు తెలియదు.

పాపపుణ్యాలు, తత్వాలు - అతను వీటన్నిటినీ మించిపోయి ఆలోచిస్తున్నాడిప్పుడు. తిరిగి చూసినా అర్థం చెప్పుకోలేని అనుభవాల మధ్యగా దూసుకువచ్చే కిరణాలతో స్వప్న జగత్తులోని నీహారికలకు అమృతత్వాన్ని ప్రాప్తింపచేస్తున్నాడు. అతని గాయం కనబడనిది. అతని కన్నీళ్ళు రూపం లేనివి. దుఃఖం అంతం లేనిది.

అన్నదమ్ములిద్దరూ ఎవరి ఆలోచనతో వారు ఇంటికి చేరారు. పశువుల కొట్టం నుంచి బయటకు వస్తూ -

"అన్నం పెడతాను రండయ్యా" అంటూ లోపలికి వెళ్ళింది సుభద్ర.

వంటింట్లో గోడకానుకుని ఏదో ఇంగ్లీషు నవల చదువుతోంది లక్ష్మి. గదిలోనుంచి దుర్గమ్మగారి మూలుగు.

నిద్రగన్నేరు మత్తులో జోగాడుతోంది.

ఈ ఇంట్లో ఏదో వెలితి ఏమిటది? ఎవరి జీవితాల్లో వెలితి వారికి చిల్లిపడ్డ డప్పుల మోతలో ఏదో అపశృతిద్వారా తెలుస్తుంది. ఇది అని తెలియదు. ఆలోచిస్తూనే అన్నానికి కూర్చున్నాడు విరించి.

"వదినా!"

"ఏమిటయ్యా?" అప్పడాలు చేసుకుంటూ అన్నది సుభద్ర. ఉన్న అప్పడాలు, వడియాలు తోడికోడలు మూటకట్టి ఇచ్చింది. "పల్లెటూరి తిళ్ళు అనుకోకమ్మా! మా రఘుకు ఇష్టం" అని పులిహోర, గోంగూర ఇచ్చింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ తమకోసరం కాబోలు.

"ఏమిటయ్యా చెప్పవేం?"

"నీకు ఒక అమ్మాయి గురించి చెప్పాలి."

తలెత్తి చూసి సన్నగా నవ్వింది.

"ఎవరయ్యోయ్" అన్నది. ఆ పల్లెటూరి మాటలో ఎంత చనువు, ఎంత పరిహాసం ఉన్నదో విరించికి తెలుసు.

"అమ్మాయి అనగానే ఇంకే ఆలోచనా రాదేం వదినా?" నవ్వుతూ అన్నాడు.

"ఛా! అది కాదయ్యా! పోనీ" ఎలా ఆలోచించాలా చెప్పు" మళ్ళీ నవ్వుతూ అన్నది.

"ఉమ అని."

"ఊఁ!"

"నీకెలా చెప్పాలో తెలియడంలేదు. ఆ అమ్మాయి, నాకూ రాఘువకూ, మాకేమిటి చాలామందికి మంచి స్నేహితురాలు."

"స్నేహం అంటే?" ఓరగా చూస్తు అంది సుభద్ర.

బిత్తరపోయాడు విరించి.

ఎక్కడినుంచో ఆవుదూడ 'అంబా' అని అరిచింది. పెద్ద వంటింటి మూలబోర్లించిన కుండలో ఎలుక దూరి బైటికి రాలేక అవస్థపడుతోంది. అటే చూస్తున్నాడు విరించి.

తన మాటలలో ఎంత వెలితి ఉందో, ఉమను గురించి చెప్పాలంటే పదజాలమెంతో సరిపోదో ఏమర్థం కాలేదు.

"వదినా! ఆవిడ అందరిలాంటి ఆడపిల్లకాదు"

ఇక ఆ తరవాత తను చెప్పేవి చెప్పేశాడు. ఆవిడ స్నేహంలో తీయదనం, రాఘువలాంటి సినిక్‌ను మార్చిన మంచితనం, అసలు ఆవిడ జీవన పోరాటంలో థాట్‌ను పాడుచేసుకోకండి. నెగిటివ్ థింకింగ్‌కు అలవాటు పడకండి' అని రాసిన ఉత్తరం. ఇంత చెప్పిన మనిషి బతుకు పోరాటంలో, సర్వప్రాపంచిక సుఖాలు ఉండీ చచ్చిపోవడాన్ని అందులో పైగా మృత్యువును జీవితానికి మరొక ద్వారంగా, అవతలి ఒడ్డుగా, కాటర్ పిల్లర్ స్టేజినుంచి మారే సీతాకోక స్థితిలా తీసుకున్న స్థిత ప్రజ్ఞత్వం ఆవిడ పెళ్ళి ఒక భయంకరమైన నిజంగా మిగిలిపోవడం అన్నీ తన భాషలో చెప్పాడు.

నిజంగా గుండెలు నిండి పొంగినప్పుడు ఆనందమవనీ, దుఃఖమవనీ అది తప్పకుండా మరొక స్పందించే హృదయాన్ని కదిలిస్తుంది. తప్పదు.

సుభద్ర కళ్ళల్లో నీళ్ళు.

"పాపం అంత అందమైన పిల్ల, అంత డబ్బున్న పిల్ల ఆవిడముందు నాబోటిదాని కష్టాలు ఏపాటివయ్యా. విరించీ. నాకప్పుడప్పుడు ఏమనిపిస్తుందో తెలుసా? ఇదేదీ శాశ్వతంకాదని, ఏదో నాటకమాడి గడిపేస్తున్నామనీ అనిపిస్తుంది" సుభద్ర అలా మాట్లాడ్డం సాధారణంగా జరగదు. ఆమె అలా ఆలోచిస్తుందని కూడా చాలా మందికి తెలియదు.

"నిజం వదినా! ఉమ తన జీవితంలో ఇష్టమొచ్చిన సీనులో ఆత్మహత్య చేసుకుని మనకు క్లైమాక్స్ చూస్తున్నామనే సంతోషం మిగిల్చింది. యాంటీ క్లైమాక్స్ ఆమె బతుకుంటే జరిగుండేది. 'రచన వేరు. అది ప్రపంచం కోసరం. జీవితం వేరు - అది నా కోసరం" అనుకునే చాలా మందిలో ఆమె ఉండదు. తను నమ్మింది, చెప్పింది, ఆలోచించింది ఒకటే. అయినా బతకలేకపోయింది. ఎక్కడున్నది లోపం? ఈ వ్యత్యస్త పాదారవిందుడి అస్తావిస్తపు లోకంలో ఆమె చేసిన తప్పు అదేనా?

"వదినా! నువ్వు దేవుణ్ణి నమ్ముతావా?"

"ఏమోనయ్యా నా నమ్మకాలు నావి. వదిలేయ్. పనుంది లోపల" అంటూ లేచింది సుభద్ర.

ఒక్క క్షణం తీరికలేని ఈ మనిషి ఏమిటి యంత్రమా? ఏదో నమ్మకాలు, పాపపుణ్యాలు వీటి గురించిన మత్తు నరనరాల్లో స్పందించకపోతే, ఈ ఇంటికి ఒక సుభద్ర అగరవత్తిలా, హారతి కర్పూరంలా అంకితమైపోదు.

ఆలోచనలు కట్టిపెట్టి లేచాడు విరించి.

గాలి మామూలుగానే వీస్తోంది. ప్రపంచంలో చెప్పుకోదగ్గ మార్పులేదు. సూర్యుడి ఉదయం, అస్తమయం మామూలే. సిద్ధాంతులు, అతివాదులు, మితవాదులు, తాత్వికులు, వేదాంతులు, మత గురువులు ఎవరి సిద్ధాంతాలు వారు ప్రచురిస్తూనే ఉన్నారు. కొందరు నమ్మినవి చెపితే, కొందరు మరికొందరి కోసరం చెప్తే కొంతమంది ప్రపంచాన్ని వంచించడానికి చెపితే ఏ రకమైతేనేం ప్రతి ఒక్కరి ఆలోచనా, అందులో బలమైన ఆలోచనా సరళిగల ప్రతి వ్యక్తి ఆలోచనా కనబడని రూపు దిద్దుకుని ప్రపంచ వాతావరణాన్ని మారుస్తూనే ఉన్నది.

1999కి ప్రళయం అని ఒకరంటే, రేపే మనదేశంలో పెట్రోలు పడుతుందని మరొకరి ప్రయత్నం. చేస్తున్న పనిని ఏదో తెలియని నిర్దేశికత్వంతో చేసుకుని పోతూనే ఉన్నాడు రాఘవ. అతనికి పెరిగిన జీతంతో, హోదాతో, పెద్ద ఇంట్లోకి మారి, వాయిదాల మీద ఫ్రిజ్ కొనాలని ప్రయత్నిస్తోంది అతని శ్రీమతి. ముద్దబంతిపూవులాంటి పిల్లను పెళ్ళి చేసుకుని పుట్టిన బంగారు తల్లికి 'ఉమ' అని పేరు పెట్టుకున్నాడు విరించి.

"చచ్చినవారికేడ్చెదరు. చావనివారికి భంగి. అంతా ఇంతే. సముద్రంలో ఒక నీటిబుడగ ఉదయించింది. కొన్నేళ్ళు సూర్యరశ్మిలో మిలమిలా మెరిసింది. మళ్ళీ అందులోనే లయించిపోయింది. ఇదంతా అంతే."

భార్య చితికి నిప్పుపెట్టి నిర్వేదనం నిండిన కళ్ళతో, తడిబట్టలతో నిలబడి అన్నారు రామేశంగారు.

ఆమెగారి అస్థికలతో ఇహ తిరిగి రానని చెప్పి రైలెక్కారు ఆయన.

"అనంతమయిన ప్రయాణం. దుఃఖపడకండి. ఇదొక మజిలీ. మరొక ప్రయాణానికి సంసిద్ధులమవ్వాలి. అంతే" దుఃఖపడుతున్న శంకరాన్ని ఓదారుస్తూ అన్నారు. అతని జీవితంలో ఎన్నో మూసిన కిటికీలను తెరిపించి, ప్రపంచాన్ని, సృష్టిని మరొక డైమన్షన్‌లో చూపించిన వ్యక్తి.

వసుంధర, ఆమె భర్త మారలేదు. ఉమ భర్త రంజిత్ ఎవరో షేక్‌తో కలిసి కొన్ని కోట్ల ప్రాజెక్ట్‌లో వాటాదారయ్యాడని తెలిసి మళ్ళీ అతనికి రమనిద్దామని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.

ఉమలా సెంటిమెంటల్ ఫూల్‌ని కాదు. తనకేం అభ్యంతరంలేదని అన్నది రమ.

లక్ష్మణ్ మారలేదు. అతనికి మరొక వందరూపాయలు జీతం పెరిగింది.

ఉమ చనిపోయిన పరిస్థితులను మరింత విపరీతంగా వర్ణించి "నవలా సాహిత్యంలో ఒక విప్లవ వనిత" అని బిరుదు ఇచ్చి, ఆమె రాసిన నవలలు, గేయాలు హాట్‌కేక్స్‌లా అమ్ముడు పోయేటట్లు చేసుకుంటున్నాడు ఆమె పబ్లిషర్. రాయల్టీ విషయంలో హెచ్చు తగ్గులు వచ్చి ఉమ తండ్రి అతనిపై దావా వేశాడు.

థియసాఫికల్ సొసైటీలో వెదురు చెట్లు అన్నీ వేణువులవ్వడంలేదు. కానీ అక్కడి వాతావరణంలో విశ్వసంగీతం వినిపిస్తూనే ఉన్నది.

గాలి మామూలుగానే వీస్తోంది. సూర్యుడు మర్యాదగా ఉదయించి అస్తమిస్తూనే ఉన్నాడు.

(సమాప్తం)

Post your comments